ՔԱՂԱՔԱՑԻ—ՏԱՐԻ—ԹԻՎ—1744—ՇԱԲԱԹ—11—ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ—Ն. Տ.—23—ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ—1875

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Ն. Պոլսոյ համար 8 Մէջ.
» Գաւառաց » 10 Մէջ.
Վեցամսեայ Ն. Պոլսոյ » 4 Մէջ.
» Գաւառաց » 5 Մէջ.
Ուրաքանչիւր թերթի գին 60 փարա։ Յանձնուցման տողը մէկ անգամի համար 3 զուրուշ, երկու անգամի համար 2 զուրուշ, աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Գուրս գացած լրագրաց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակներ ու թղթակցութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, կամ Գալիպ Զինիլի խան, Մասիսի գրասենեակը։

Ձեռքերու ծախքը չվճարուած ներ չ ընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիեննա 16 հոկտ.

Պօրսային բացուած ժամանակ դրոյց ելնելով թէ Սաքսոնիոյ փոչան ելումէն նախարար անուաներ է, Օսմ. արժեթուղթերը բարձրացան. սակայն լուրը չհաստատուելով՝ արժեթուղթերը նորէն թուլցան։

Ֆիորէնցա 16 հոկտ.

Նածիոնալ լրագիրը կըսէ թէ Պիսմարք իշխանին առողջութիւնն այնչափ դէշցած է, որ պաշտօնէ հրաժարելու պիտի հարկադրի։

Պէլգրատ 17 հոկտ.

Միլան իշխանին հարսանեաց արարողութիւնը կատարուեցաւ այսօր։ Իրիկուան ճաշին մէջ Միլան իշխանը բաժակ առաջարկեց 'ի կենդանութիւն Ռուսիոյ Կայսեր, որ իւր նախորդին պէս բարեսիրտութիւն ցուցած է մինչ Օպրէնովիչի դերդաստանին։ Կայսեր ներկայացուցիչ Ցամարաքցի զօրավարն ալ պատասխանեց թէ իւր վեհապետին բարեկամական ըզգացմունքն հաստատեալ է առ Միլան իշխանն և առ Սերվիական ազգն։

Պուքրէշ 17 հոկտ.

Կառավարութիւնն յառաջիկայ նոյեմբեր 1 էն սկսեալ Վիեննայի և Կ. Պոլսոյ մէջ (Լէօրոլ—Պուքրէշ—Ռուսճուքի ճանքով) ուղղակի հաղորդակցութիւն սարելու համար պայմանագրութիւն մը կնքեց երկաթուղեաց ընկերութիւններուն հետ։

Վիեննա 18 հոկտ.

Կէս պաշտօնական լրագիրը սուտ կը հանէն այն գրոյցը թէ Աւստրիա Թուրքիոյ ելումէն նկատմամբ Տըբազ դուքսին պատրաստած ծրագրին ընկերակցեր է։

Փարիզ 18 հոկտ.

Սօար լրագիրը կը հաստատէ թէ Տըքազ դուքսին առաջարկութեամբ Ղնդղիա Իտալիա և Աւստրիա հաւանութիւն տուեր են Գաղղիոյ կառավարութեան ծրագրին, որ Օսմանեան դանձը վերակազմելու համար իրենց գործակցութիւնը նուիրել կուզէ Բ. Դրան։

Լոնտրա 18 հոկտ.

Թայմզ կը յայտնէ թէ Լորտ Տերբի խոստացեր է ընկերանալ Տըքազ դուքսին ծրագրին, եթէ Դուռը հաւանութիւն տայ անոր։

Մատրիտ 18 հոկտ.

Թագաւորը թոքաբորբէն հիւանդութենէ բռնուեցաւ։

Վիեննա 19 հոկտ.

Երեսփոխանաց ժողովին մէջ՝ ելումէն նախարարն 1876 ի հաշուեցոյցը ներկայացուց, որոյ մէջ ծախքը 403 միլիոն, և հասոյթներն 377 միլիոն ֆիորին հաշիւ եղած են. Ելումէն նախարարն այս 26 միլիոն բացը գոցելու համար կառաջարկէ դրոշմի տրոց յաւելում մ'ընել որ տարին 4 միլիոն կրնայ բերել, 11 միլիոնի արժեթուղթ հանել, և մնացեալն ալ վարկի գործողութեամբ մը գոցել։

Կայսրը Ս. Ստեփաննոսի մեծ խաչանշանը տուաւ Գաղղիոյ արտաքին գործոց նախարար Տըքազ դուքսին։

Լոնտրա 19 հոկտ.

Օտար արժեթուղթ ունեցողներն այսօր դուսմարուելով՝ Օսմանեան արժեթուղթ ունեցողաց մասնաժողովին յանձնեցին իրենց շահերը պաշտպանել, և որոշեցին որ բնաւ պայմանագրութիւն չկնքուի Օսմանեան կառավարութեան հետ մինչև որ Օսմանեան այլ և այլ արժեթուղթ կըրողներուն Դրան կողմէ երաշխաւորեալ շահերը չապահովին։ Մասնաժողովը յիշատակագիր մը պիտի ուղղէ Անգղիոյ կառավարութեան և նորա պաշտպանութիւնը խնդրէ։

Միլան 20 հոկտ.

Երէկ իրիկուն 'ի պատիւ Գերմանիոյ Կայսեր տրուած կոչունքին մէջ Վիքթոր Եմմանուէլ թագաւորը բաժակ առաջարկեց 'ի կենդանութիւն Կայսեր, յանուն Իտալական ազգին ըղձանք յայտնելով Վիլհէլմ Կայսեր երջանկութեան, Գերմանիոյ բարգաւաճման և երկու ազգաց յարատև բարեկամութեան համար։ Կայսրը պատասխանելով շնորհակալ եղաւ իրեն եղած սիրալիր ընդունելութենէն, և յայտ յայտնեց թէ Գերմանիոյ և Իտալիոյ մէջ կեցած համակրութիւնն և երկու Վեհապետաց բարեկամական յարաբերութիւնները նոյն պիտի մնան մինչև, և ինքն ալ բաժակ առաջարկեց 'ի կենդանութիւն թագաւորին։

Աթէնք 20 հոկտ.

Կալէսի իշխանն այսօր մեկնեցաւ Աթէնքէն մեր թագաւորական դերդաստանին հետ, որք Սկրաբիս շոգենաւին մէջ պիտի ճաշեն, Ժամ 5 1/2 ին պիտի մեկնի Պիրէանէն, և թագաւորական ընտանիքը քանի մը մղոն տեղ պիտի ուղեկցի Սկրաբիս շոգենաւով։

Պիրէան 20 հոկտ.

Կալէսի իշխանն և թագաւորական ընտանիքը Սկրաբիս շոգենաւին մէջ ճաշելէ ետև այցելութեան գնացին Տրիւմմոնտ ծովասեռին Զրոպոմոնը, և ժամ 4 ին Սկրաբիս շոգենաւը վերադառնալով, կէս ժամ ետքը ճանրայ ելան։ Թագաւորն ու թագուհին ուղեկից պիտի ըլլան իշխանին մինչև 'ի Փարոս, և յետոյ իրենց շոգենաւը նստելով Պիրէոն պիտի վերադառնան։ Թնդանօթի ողջոյնները դրեթէ մինչև իրիկուն շարունակեցին։ Բոլոր ժողովուրդը նաւակներով ծովը լեցած էր։

Փարիզ 20 հոկտ.

Կը հաստատեն թէ Անգղիա՝ Թուրքիոյ դանձային նոր տնօրէնութեան վրայ Օսմանեան կառավարութեան դիտողութիւններ ուղղելու համար տէրութեանց հետ միանալ չուզեր։

Աթէնք 20 հոկտ.

Երկուշաբթի օրն, 'ի պատիւ Կալէսի իշխանին ջահերով պատրաստ մ'եղաւ Աքրոբոլի վրայ, որոյ շէնքերը Պենկալեան լապտերներով լուսաւորեալ էին։

Երէկ իրիկուն երկու հրախաղութիւնք եղան։

Թագաւորին՝ տուած երեկոյեան կոչունքին 120 բարձր պաշտօնաւորք ներկայ էին։

Այսօր Կալէսի իշխանը կը մեկնի Պիրէանէն։

Պերլին 20 հոկտ.

Գատական երրորդ առեանն Արնիմ կոմսին եդրակացութիւնները մերժեց և դատաստանին ծախքը վճարելու դատապարտեց։

Մունիխ 20 հոկտ.

Թագաւորը նախարարութեան հրաժարականը չընդունեց, և երեսփոխանական ժողովոյն ուղերձն և պատգամաւորութիւնը տեսնել չուզեց։ Այսկէց զատ՝ ուղերձին խմբագրութեան վրայ եղած վիճաբանութեան լեղուն կըտաքեց։

Լիսոբ 21 հոկտ.

Նոր ողողմունք եղան։

Պրէսթ 21 հոկտ.

Նաւարանն հրկիզեցաւ։

Լոնտրա 21 հոկտ.

Անգղիոյ Պանքան իր զեղչն հարիւրին 6 ի հանեց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարձր Մեծ—Եպարքոսն հոկտ. 5/17 թուով հետևեալ շրջաբերականը գրկեց գաւառաց կուսակալներուն։

«Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ 1292 Բրգանդան 2 թուով Ձեր վսեմութեան ղրկած շրջաբերականիս մէջ մասնաւորապէս պատուիրած եմ ձեզ հոգատանիլ վարչական խորհրդոց կազմութեան, և հսկել որ անդամներն իսկապէս ժողովրդեան այլ և այլ կարգերէն ընտրեալ և նորա վստահութիւնը վայելող անձինք ըլլան, և թէ յիշեալ անդամոց յայտնած կարծիքները նկատողութեան առնուին։

«Այսօր առաւել ևս ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ այս նիւթիս վրայ։ Գիտէք արդէն թէ գործադիր իշխանութիւնն, այսինքն կուսակալները (վալիները) գաւառապետաց մէջ, և Մութասարիֆներն ու Գայմագամները նահանգաց մէջ երկու տեսակ իշխանութիւն կամ՝ պաշտօն ունին, որոց մին է իրենց իրաւասութեան վերաբերեալ գործերն ուղղակէս մատակարարել, և միւսն է վարչական խորհրդոց որոշմունքը գործադրել, որ անդամոց իւրաքանչիւրին կարծիքն ստանալով կը տրուին։

«Գործադիր իշխանութեան պաշտօնէից ուղղակէս իրաւասութեան վերաբերեալ գործերն և վարչական խորհրդոց գործակցութեամբ լուծելի խնդիրներն յատուկ կանոնադրութեամբ ստհմանուած ըլլալով, աւելորդ է նոցա վերայ խօսիլ։ Ձեր ուշադրութեան արժանի կէտերն են հետևեալներն։

«1. Թէ վարչական խորհրդոց անդամոց ընտրութիւնն հաստատեալ օրինաց ճշդիւ համաձայն պիտի ըլլայ։ Այս արդիւնքն ուրիշ կերպիւ չկրնար ձեռք բերուիլ, բայց միայն ընտրողին 'ի բաց թողլով այդ խորհուրդներն հաճելի կամ՝ կողմնակից անձերէ կազմելու ձեռամոլար ոգելութիւնը։ Այդ խորհրդոց անդամները՝ զիրենք ընտրելու իրաւունք ունեցող անձանց ազատ քուէովը պիտի ընտրուին, և ընտրիչներն իրենց հաստատութեանց փոփոխութիւնն ու համարումը վայելող անձինք պիտի ըլլան։

«2. Այդ խորհրդոց սահմանուելն սպասուած օգուտներն ուրիշ կերպիւ չեն վրնար ապահովիլ, բայց միայն ներկայ գտնուող անդամոց կարծեաց անկեղծօրէն յայտնութեամբ։ Հետևաբար խորհրդոց անդամներէն մին պէտք չէ բնաւ իւր կարծիքը քաշեցնելու յաւակնի կամ՝ այլոց վրայ որ և է ճնշում բանեցնէ։

«Ուրեմն գործադիր իշխանութեան գլուխը գտնուող պաշտօնատարց բացարձակապէս արգիլուած է խորհրդոյն որոշմանց միջամտել և անոր վրայ որ և է իշխանութիւն բանեցնել։

«Նախագահը խորհրդին միւս անդամներէն ասով միայն կըտարբերի, որ կարծիքներն հաւասարապէս բաժնուած ժամանակ մեծագոյն մասը գոյացնելու իրաւունք ունի։ Այսկէց կը հետևի որ նախագահն՝ ընդհանրապէս՝ մէկ ձայն մ'ունի միայն։

«3. Խորհրդոյ մը բոլոր անդամներն, ինչ ստիճանէ և կրօնքէ ալ ըլլան, մի և նոյն մարմնոյն անդամներն են, և ամենն ալ իրաւունք ունին՝ օրինաւորութեան սահմաններուն մէջ՝ իրենց համոզման և խղճին համաձայն իրենց կարծիքն յայտնելու։

«Միով բանիւ, անդամոց ո՛չ աստիճանը, ո՛չ դիրքը, ո՛չ կրօնքը չեն կրնար բնաւ խոչընդոտ դնել անոնց մէջ։

«Անդամոց յայտնած որ և է կարծիքը բնաւ չպիտի անարգուի կամ արհամարհուի։

«Այս են Վեհ. Սուլթանին հրամաններն։

«Հետևաբար, Ձեր վսեմութիւնը կըհրաւիրուի շարունակաբար հսկել, որպէս զի այս հրամանները վերջին ճշդութեամբ գործադրին ձեր իրաւասութեան ներքև գրուած գաւառին ամեն կողմերը։

———

Բարձր Մեծ—Եպարքոսն ուրիշ շրջաբերական մ'ալ ղրկեց գաւառաց կուսակալներուն, հետևեալ խմաստով։

«Կայսերական կառավարութիւնը տարեցոյց ելմտական բացը գոյելու և արտաքոյ կարգի զինուորական ծախքերն հոգալու համար բնականաբար ժողովրդոյ պիտի դիմէր և տրոց յաւելուած մ'ընէր։ Վեհ. Սուլթանն, ընդհակառակն, տասանորդի տրոց մէկ չորրորդը կը նուազեցնէ, և միանդամայն հրաման կընէ որ մինչև 1289 գանձային թուականին վերջը գումարուած անվճար տուրքերը շնորհուին։

«Այդ, տերութեան պաշտօնատարաց զարմանքն է այս բարերարու-

թեանց նշանակութիւնը հասկցնել ժողովրդեան, և այնպէս վարուիլ, որ տէրութեան այս զոհողութիւնները երկրագործութեան և վաճառականութեան զարգացմանն և երկրին ընդհանրապէս բարգաւաճմանն ու բարեկեցութեան նպաստեն։ Ասկէց զատ պաշտօնատարք պարտական են հայրական հոգածութեամբ վարուիլ ժողովրդեան հետ, և ամեն ջանք ընել որ անոնց նիւթական և բարոյական յառաջդիմութեան արգելք ըլլալիք որ և է դրկանք կամ հարստահարութիւն մը տեղի չունենայ։

«Կայսերական կառավարութիւնը տրոց բաշխման և հաւաքման միօրինակ ձև մը կը խորհի. միանգամայն կը ջանայ տասանորդաց հաւաքման այնպիսի դրութիւն մը հաստատել, որ արդարութեան վրայ հիմնեալ ըլլայ և ժողովրդոց շահերուն ալ մեծապէս նպաստէ։»

(Պ. Հ. Հայկ.)

Հինգշաբթի օրը Ղալաթիոյ մէջ զրոյց ելաւ թէ Պուլղարիոյ մէջ խռովութիւնք ծագեր են։ Այս զրոյցը՝ հիմնովին սուտ է։

Պոնիոյ կայսերական զօրքերը Սերվիոյ սահմանագլխին մօտ Բատայիլ անուն կղզին սխալմամբ դրաւած ըլլալով, Բ. Դուռը Սերվիոյ իշխանին դանդատանաց վրայ հրաման ղրկեց Պոնիոյ կուսակալին որ յիշեալ կղզին պարպէ։

Բումէլիի երկաթուղեաց խնդրոյն կարգադրութեան համար կազմուած յանձնաժողովը հինգշաբթի օրը գումարեցաւ Բ. Դուռն՝ արտաքին գործոց նախարարութեան, Միւսթէշար Վսեմ. Տատեան Յարութիւն էֆէնտիի նախագահութեամբ։

Արքունական Մէվրիա–Նուսրէթ շոգենաւն՝ հինգշաբթի օրը Քլէք գնաց ռազմամթերք տանելով։

Նոյն օրն և առջի օրն ալ երկու վաչտ զօրք և ռազմամթերք Մաքրգեղէն երկաթուղիով ճանապարհեցան Նիշ երթալու համար։

Գերմանական լրագիրները՝ Պերլինի «Օթել Քէսէրհօֆ» կոչուած նորակառոյց մեծ և գեղեցիկ օթևանին հրկիզութիւնը կը ծանուցանեն։

Յիշեալ օթևանն՝ որ Եւրոպիոյ առաջին օթևաններէն մին էր, և Պերլինի ամենէն գեղեցիկ շէնքը կը համարուէր, ներկայ հոկտ. ամսոյն սկիզբը բացուած էր։ Կայսրն և Պերլինի բոլոր մեծամեծները զայն տեսնելու գնացած էին։ 300 սենեակ ունէր, ամենն ալ խիստ շքեղ կերպիւ զարդարուած, մանաւանդ մեծ դահլիճն արտաքոյ կարգի պերճութիւն մ'ունէր։ Հրդեհը ձեղնամէջի խցիկներուն մէկէն ելեր, և անմիջապէս ծաւալելով՝ առաջքն առնուլ անհնարին եղեր է։ Եղած կորուստն 500000 թալէր կը հաշուեն։

Լոնտրա 21 հոկտ.

Ոսմ. Բօնս.	26 9/16
փոխ 1865	—
» 1869	32 3/4
» 1871	—
» 1872	47 3/4
» 1873	31 7/8
Եգիպտ.	57 1/8
Անգլ. Բօնս.	94 1/8

Լիվերբուլ 21 հոկտ.

Բամպակ Միտլինկ—Օրլէան	7 3/8
» Ֆայր Տօլէրահ	4 7/8

Փոխուած 10000 հակ։

ԼՈՍԱՆԴԻԼՊՕԼԻՍ
ԷՍԱՅԸ ՈՒՏՈՒՄԻԷ

10 հոկտ. ուրբաթ իրիկուն	28
11 հոկտ. շաբաթ առաւօտ	
բացուեցաւ	28 17
կէս օր	27 27

Կ. Պոլիս 10 հոկտ.

Ամսիկիֆէնէրայի բաժին Անգլիոյ	4,20
« Փոխանակութեան »	3,35
Կ. Պոլսոյ Պանքային »	5,
Քրէսի Ժէնէրալ »	5,10
Քրէսի Օսմրօ–Թիւրք	— —
Երկաթուղեաց Ֆր.	75
փոխ. 1863 »	190
» 1865 » »	190
» 1869 » »	153
» 1872 » »	48 1/2
» 1873 » »	154
Թրամուէյ Օսմ. լիր	2,30

ԻՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ
10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Անգլ. լիրա դրամ	109 20
Նարօլէոն ոսկի »	87 26
Իմբէռիալ Ռուս »	88 20
Գերմանիա »	51 20
Հինգ Ֆրանք »	—
Հինգնոց »	105, 35
Պէլճիք »	134

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային ժողովը երեկ գումարեցաւ 'ի Ղալաթիա ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք հօր, ատենապետութեամբ Վսեմ. Յակոփան փաշայի Արսլանեան։

Ժամ 8ին ատեան բացուելով, նախընթաց նստին ատենագրութիւնը վաւերացուելէ ետև, վարչութեան խառնը ժողովոյ կողմէն գիր մը կարդացուեցաւ, որ կուզէր հասկնալ թէ ազգային ժողովոյ ներքին կանոնագրութեան տրամադրութիւնները վարչական ժողովոյ համար ալ պարտաւորակա՞ն էին։

Ժողովը կարճ վիճաբանութենէ մ'ետև՝ վարչութեան գիրը ձեռնհասութեան դիւանին յղեց։

Յետոյ ազգային ժողովոյ անդամ Պէշիրեան Մեծ. Ալիքսան էֆէնտիի մէկ նոր հարցապնդումը կարդացուեցաւ, որ վարչութեան չինած պիտճէին՝ առանց ազգային ժողովէն վաւերացուելու՝ գործադրութեանը վրայ անցեալներն ըրած հարցումը վարչութեան կողմէ անպատասխանի թողուելուն և վերջին համարատուութեան ժամանակին վերապահուելուն վրայ խիստ և կծու լեզուով մը դանդատելով կը կրկնէր իւր հարցումն և պատասխան կը պահանջէր։

Վարչութեան ատենադպիր Մեծ. Մ. Մամիկոնեան էֆէնտի՝ նամակին կծու լեզուին դէմ բողոքելով յայտնեց թէ ազգին ձրի ծառայող վարչութիւն մը չէր կրնար խնարհիկ այնպիսի անպատեհ կերպիւ հարցման մը պատասխանել։

Ատենապետ փաշան՝ հարցման ոճին անպատեհութիւնը մեղադրելով հանդերձ, ազգային ժողովոյ կանոնադրութեան համեմատ խնդիրը քուէի դրաւ, և մեծագոյն մասամբ որոշուեցաւ յառաջիկայ նստին յիշեալ հարցապնդումն և վարչութեան տալիք պատասխանը լսել։

Յետոյ օրակարգին անցնելով, Մերեէմդուլեան Մեծ. Յարութիւն էֆէնտին՝ վարչական կազմութեան դլխոյն վրայ ներկայացեալ առաջարկութեանց տէրերէն ոմանց համաձայնութեամբը պատրաստուած ծրագիր մը ներկայացուց 36 երեսփոխանաց ստորագրութեամբ և՝ անոր վրայ պէտք եղած բացատրութիւնները տուաւ։

Յետ քանի մը դիտողութեանց, զոր երեսփոխանք ոմանք ըրին յիշեալ ծրագրին վրայ, 'ժողովը խնդրոյն երկրորդ ընթերցման վրայ վիճաբանութիւնը դոցեց, և որպէս զի ներկայացեալ այլ և այլ առաջարկութեանց և ծրագրոց վրայ քուէարկութիւնը դիւրանայ, Ատենապետ փաշային առաջարկութեամբ դրուխաւոր առաջարկութեանց հեղինակներէն, վերաքննիչ յանձնաժողովոյ անդամներէն և 1863ի Սահմանադրութեան հեղինակներէն բաղկացեալ յանձնախումբ մը կազմուեց, որպէս զի այլ և այլ առաջարկութիւններն ու ծրագրերն հնար եղածին չափ ամփոփելով, մէկ կամ երկու ծրագիր ներկայացնեն ժողովին քուէարկութեանը։

Յետոյ յանձնաժողովոյ անդամ ընտրուեցան.

Աբժ. Մատթէոս վրդպ Իզմիրլեան
Վսեմ. Ստեփան փաշա Արսլանեան
Մեծ. Յոհաննէս էֆէնտի Սուրէնեան
» Ն. Ռուսինեան »
» Յարութիւն » Մերեէմդուլի
» Օգոստն » Խօճասարեան
» Սիմոն » Մ'իքայէլեան
Կ. Ս. Իսթիւճեան։

Ժամը տասնին ատեանը գոցուեցաւ՝ 15 օրէն գումարուելու որոշմամբ։

Երշնկայէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քաղաքին հայ ժողովրդեան մէջ մեծ խռովութիւն ելեր է առաջնորդին դէմ, և եկեղեցիները փակուեր են։

. . . Խմբագիր Տէր.

Երկուշաբթի աւուր կրօնական ժողովին մէջ՝ Կիւրջեան Աբժ. խորէն վարդապետին 500 ոսկւոյ հռչակաւոր խնդրոյն վրայ տուած յայտարարութենէն կրօնական ժողովոյ դոհ ըլլալը յայտնելով, խնդիրը լուծուած համարեր է կը դրէք Ձեր երէկուան թերթին։ սակայն բացայայտ չէք գրեր թէ ի՞նչպէս դոհ եղեր է կրօնական ժողովն։ այսինքն համզուե՞ր է արդեօք թէ Աղթամարայ խաչատուր Սրբազան՝ խորէն վարդապետին ըսեր է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն տմբաստանող այն ՍՈՒՏԸ՝ թէ ղՏէր Մկրտեան փոխանորդն ազատէ 500 ոսկւոյ խնդրոյն մէջէն. և թէ համզուե՞ր է կրօնական ժողովն որ խաչատուր Սրբազանի վերջէն ըներանացի և գրաւոր ժխտումն ՍՈՒՏ է, որ կըսէր թէ ես խորէն վարդապետին այդպիսի խօսք տուած չեմ։

Ասոնց վրայ՝ ինչպէս դուք՝ նոյնպէս փունջ լրագիրն՝ ղղուշաւոր եղանակաւ մը՝ ժողովը գոհ եղաւ տուած բացատրութիւններէն ըսելով կանցնիք. սրեմն բարեմիտ հասարակութիւնն ալ Մասիսի և փունջի հրատարակութիւնէն տրամաբանօրէն հետևցունելով գոհ եղած է՝ որ Կիւրջեան խորէն վարդապետ սուտ չէ խօսեր այն խօսքը Ս. Պատրիարքին դէմ, այլ ինչ որ խաչատուր Սրբազանէն լսեր է՝ զայն խօսեր է։ Դոհ է ժողովուրդն իմանալով որ խաչատուր Սրբազանի վերատին սուտ խօսած ըլլալուն կրօնական ժողովն համոզուեր և անոր ստորագրած ուրացումն ևս խարդախ և անընդունելի դատած ըլլալու է, որ խորէն վարդապետին «ես ինչ որ լսած էի նոյնը միայն ըսած եմ առանց որ և է մէկու մը դէմ ամբաստանութիւն ընելու դիտաւորութեան» խօսքէն դոհ ըլլալով, խընդիրը լուծուած համարեր է։

Հասարակութեան ալ հետաքրքրութիւնն այս էր և է, թէ այս օրինակ ստախօսութիւնը վրան պաշտօնապէս հաստատուած անձի մը ի՞նչպէս եկեղեցի, ժողովուրդ, Աթոռ և պաշտօն կրնայ յանձնուիլ։

Յառաջիկայ երկուշաբթի օր դումարուելիք Համադումար ժողովին ականջը խօսի։

Ձեր բաժանորդներէն մին

Կ. Պոլիս 10 հոկտ. 1875

Ֆօքչան 1 հոկտ. 1875

. . . Լրագրապետ Տէր,

Հայութիւնն ամեն տեսնէ աւելի վըտանգաւոր վիճակի մը հասած է այսօր։ Ադին մինչդեռ Լեհաստանի և Դրանսիլվանիոյ Հայը կորստեան խորխորատին եղերքը կը գտնուի, անդին Պարսկահայք և Հնդկահայք ալ կարծես այդ վիճակին հասնելու համար իրարու հետ կը մրցին։

Այս պարագայիս մէջ եթէ Հայուն հանրական անտարբերութիւնը շարունակէ, օր մը պիտի տեսնենք որ հոս ալ, հոդ ալ, Հայութիւնը կամաց կամաց իր ազգայնութեան չունչն ու ոգին պիտի տալուէ, և ղերեզմանի՞ ու պատմութեա՞ն մէջ միայն գոյութիւն պիտի ունենայ։

Այո՛, Հայեր, այս անտարբերութիւնը մահաբեր քուն մ'է մեզի համար. մէկդի թողունք զայն. ես գրչով, դու քրտինքով, միւսը ազդեցութիւնով աշխատինք, քննենք ու դտնենք մեր ազգին կորբատեան վտանգին աղբիւրը, հեռանանք այդ վիճակէն, և Հայութեան՝ գո՛նէ միայն Հայութեան՝ գոյութիւնն ապահովենք։

Բայց առաջին ճգանդ մէջ դժուարութեան մը պիտի հանդիպիս. է՛հ, վըհատելո՞ւ է սրեմն. այդ դժուարութիւնը՝ որ քու և քու եղբօրդ մէջ ծանրացած է, վերցուը, որպէս զի եղբայր եղբօր հետ կարենանք ձեռք ձեռքի աշխատիլ մեր գոյութիւնն ապահովելու։

Եւ այդ դժուարութիւնը՝ որ օխերիմ թշնամի է մեր ազգայնութեան, արտաքին չէ, այլ ներքին. ճանչցիր զայն, որպէս զի զգուշանաս։

Այն բանը՝ որ մեր մէջ բաժանում կը ձգէ, ներքին թշնամութիւն է. թշնամութիւն մը՝ որ Լենկթիմուրի թշնամութենէն հազարապատիկ ծանր և վտանգաւոր է։

Ժամանակ մը կրօնքը գործիք եղաւ այս թշնամութեան՝ նիկոլներու և անոր սիրան ու ոգին կրող անձերու ձեռքը, որոց շնորհիւ մեր Բազրատունեաց պետութեան կործանմանէն ետքը Անիի և շըրջակայից 'ի սուր և յաւեր մատնուելէն փախչող, ու Եւրոպիոյ այլ և այլ երկիրներն, 'ի Լեհաստան, 'ի Վենետիկ, 'ի Հոլանտա, յԱստրիա, 'ի Հունգարիա, 'ի Դրանսիլվանիա և այլուր գաղթող բազմաթիւ Հայերը բնաջինջ եղան ամենուրեք, բայց 'ի պատմութեան էջերէն, մնացորդ մաս մ'ալ Հայութեան ղերեզմանին եղերքը թողով։

Այս մնացորդ մասը Լեհաստանի և Դրանսիլվանիոյ մահամերձ Հայն է, որոց վրայ պզտիկ տեղեկութիւն մը կրնամ տալ։

Մեր այս քաղաքացի բարեկամներէն մէկը՝ որ Դրանսիլվանիոյ կողմերը ճանապարհորդած է, այն կողմերու Հայոց հայութեան ինչ լինելուն վրայ գաղափար մը չունենալը հաստատելէ ետև՝ Հայ անունը ինչպէս կրելնուն վրայ ալ ցաւալի տեղեկութիւն մը տուած է։ Ասոնք իրենց բնակած քաղաքին կամ գիւղին մէջ Հայ կը կոչուին, իսկ դուրս եղածնուն պէս Մահմատ։ Ասոնցմէ տեսնք մեր յիշեալ բարեկամն լսելով Հայութեան ինչ լինելը, իրենց հինաւուրց ազգայնութեան ոգւովը վառուելու համակրութիւն մը ցուցեր են. բայց այդ համակրութիւնը արծարծել փորձող մը այնուհետև այն կողմերը դացած է արդեօք, կամ միթէ այդ համակրութիւնը ցարդ բոլորովին մարա՞ծ է. ո՞վ գիտէ։ Հարցում մը ուղղել պէտք է Դրանսիլվանիոյ Հայաբնակ քաղաքներէն Քրօնշդատ (Պրաշով), Նայզաց, Էլիսաբէտգրատ և այլն դտնուող Վիէննայի Մխիթարեան վարդապետներուն, որոնք լաւ հմտութիւն ունենալով բարոյներու վրայ ինչ դիրքով ընկողմանելու, մարմիններն ինչպէս դարմանելու և պարարտացնելու, ինչ կերպով հաղուելու, անձնական—նիւթական դրամագլուխներ դիզելով իրենց ազգային երջանկացնելու, հարկաւ ասոնց ազգայնութեան վիճակին ալ լաւ հմտութիւն ունին, և գուցէ Ս. Հակոբներն ու Մեսրոպները՝ եթէ ասոնց օրով դտնուէին,

ազգին ինչպէս ծառայել սորվելու համար ասոնցմէ դաս կառնէին։

Բայց մենք մեր խնդրէն չը շեղինք մանրամասնութիւններ խուզարկելով, և ուրիշ առենուան պահենք Դրանսիլվանիոյ և Լեհաստանի Հայոց նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ հաղորդել, եթէ միջոցները ներեն։

Կրօնքը՝ մեր մէջ թշնամութեան գործիք կամ առիթ չպիտի ըլլար, եթէ մեր ազգայնութեան ուրիշ կողմերն ալ զօրացնել ջանայինք։

Մեք, Հայք, մեծ սխալ մը գործած ենք և տակաւին կը գործենք՝ մեր ազգայնութիւնը մի միայն կրօնքի վրայ ձեւելով. այսօր երեք-չորս կտոր եղած ենք, և վաղը՝ ո՛վ գիտէ՝ քանի՛ կտոր, եթէ Հայութիւն մնայ։

Այս խնդիրը մեզի անտես ընելու համար մէջ բարի մարդիկ պակաս չեն. մարդիկ՝ որոնք առանց եկեղեցւոյ ազգութիւն չըլլար կըսեն, կը պատան, որպէս թէ Հայաստանեայց եկեղեցիին դուրս գտնուողը Հայ չէ, ինչպէս որ Հոմայեցի եկեղեցիին դուրս փրկութիւն չկայ (՞)։ Այսպիսի ձայներ, որ կրօնքի անունով ըզմեզ մինչև ցայսօր բաժնած են, Վատակայ, Մերուժանայ ձայն են, որ եղբայրատեցութեան կը հրաւիրեն զՀայը, և իր միութիւնն անկարելի կընեն. բայց ո՞ւր են դարուս Վարդանանք, որ այդ Վատակն ու Վատակեաններն ամօթահար ընեն. այո՛, դարուս Վարդանանց կիսաբոլոր ազգն իր գոյութիւնն ապահովելու համար։

Պէտք է որ դարուս Վարդանանք յառնեն և Հայք անոնց առաջնորդութեամբ միանան իրարու հետ, իբրև մէկ հօր զաւակներ, իբրև մի և նոյն ընտանեաց անդամներ։ Մեր ազգութեան նըշանը լոկ կրօնական համազանց միութիւնը չկրնար ըլլալ։ Մեր ազգը կրօնքէ սերեալ չէ, այլ մեր նախահայրներէն, որոնք այլ և այլ կրօնքներ ունեցած են, այլ և այլ կրօնքներ պաշտած են, մինչև որ ճշմարիտ աստուածպաշտութիւնն իրենց ծանօթացեր է. բայց քանի կրօնք որ ունեցան, քանի Աստուած որ պաշտեցին՝ միշտ մէկ ազգ մնացին, Հայ մնացին, որով ցայսօր մենք ալ երցած ենք Հայ մընալ. բայց չորս հազար տարուան Հայութիւնն առանց նոցա ոգւոյն՝ մահուան վտանգի մէջ ինկած է։

Եւ մենք մեր ձեռքով այդ վտանգը պիտի փութացնենք՝ եթէ խելքերնիս գլուխնիս ժողվելով՝ չը յարգենք և չամրացնենք մեր Հայոց հանրական եղբայրութեան աւանդն, այն է ազգութիւնը։

Այո՛, մինչև այլք իրենց չունեցածը իսկ այլոց ձեռքէն յափշտակելու ատելութեան ախուր փորձը կընեն, մենք ինչո՞ւ մեր ունեցածը վայելելու և բարւոքելու անտարբեր մնանք Վատակայ նըման անզգամներու խորհրդով, որոց ձեռքէն բարիք մը չելներ և ո՛չ ուրուք համար։

Մեր մէջ ներքին թշնամութիւն ձգող ոգին ճանչնանք, եղբա՛ր, և զգուշանանք. և միայն միութիւն մը կազմակերպենք բոլոր Հայոց մէջ, ընդ հովանաւորութեամբ Օսմանեան պետութեան հըպատակութեան, որուն հայրական խնամքները չորս հարիւր այսչափ տարուընէ ՚Ի վեր վայելելով՝ մեր ազգութիւնը կանգուն և կենդանի մնացած է, մինչև որ ճիգվիմութիւնը յանդգներ է բաժանում ձգել. ան ատեն ամեն կողմի Հայերն ալ մեր միութեան մէջ մտցնելու համար դժուարութիւն մը չունենալով, պիտի կրնանք մեր գոյութիւնն ապահովել. այո՛, դժուար չէ որ մեր միութեան մէջ մտնեն ամեն Հայեր՝ ուր որ ալ ըլլան, բացի Վատակեան և Մերուժանեան Հայերէ. վասն զի Հայոց միութեան կեդրոնն և մեր ազգութեան փրկութեանն ապաստանարանն է ոչ պիտի մնայ Ցաճկատան և Օսմանեան պետութիւնն։

Մեր ազգութեան փրկութիւնը, մեր Հայ լեզուաւ և Հայ ծննդեամբ միութեան մէջ է. կ՚ելլը թող իւրաքանչիւր Հայ իւր թաղին և իւր եկեղեցւոյն մէջ պահէ, զի այն հոգւոյ փրկութեան խնդիր է և տարբեր ազգութենէն։

Մերուժանեան և Վատակեան Հայերու համար կարևորութիւն չունի ազգութեան խնդիրը. մանաւանդ թէ անոնք այս խնդիրը խեղդելու համար ամեն առնարդ միջոցի կը դիմեն, նոյն իսկ մոլեռանդութեան. ասոր փորձն անձամբ առած եմ կէս պաշտօնական դումարման մը մէջ, ուր Մերուժանեան ոգին անընչանն կիրքով մը և խորհրդով դոգոցես կուզեր մոխիր ցանել այս խնդրոյն մասնցող կէտի մը վրայ, մոլեռանդութեամբ զինեալ այն ատեն։ Այնպիսիներն ազգին իրապէս միութեան թշնամիներն են, որոցմէ զգուշանալ պարտի ամեն ճշմարիտ Հայ։

Իններորդ դարն այնպիսի դար մ՚է, յորում եթէ քիչ մը աչքերդ դոցես՝ յաւիտենական քունի մէջ կը դտնես ինքզինքդ, և եթէ քիչ մը աչքերդ շարժես՝ շատ բան կրնաս տեսնել ու քու դոյութեանդ նիւթ ընել։

Հայե՛ր, աչքերնիդ ձեր շուրջը դարձուցէք ազգայնութեան վիճակը պահելու համար. բաւական է որ կը քնանաք. Հայութիւնը, մեր պատիւն ու գոյութիւնը, մեր չորս հազար այսչափ տարուան կեանքը մեր միութեան կը կարօտի չը ջնջուելու համար. հոն է մեր պատիւն ու գոյութիւնը, մեր բանականութեան և քաղաքակրթութեան նշանը, մեր նուիրական ու սրբազան Հայ անունը. երթանք միութեան զաւիթը, սիրենք զիրար, յարգենք իրարու կրօնական համոզումը։ Կրօնքի թշնամի չըլլանք. քանզի ազգ մը ազգի մը հետ կրնայ մաքառիլ՝ բայց կրօնքի հետ չկրնար մաքառիլ. որչափ ալ կրօնքը բաժնուած ու տկարացած լինի. ցեղը դաղափարի չափ անհուն չէ։

Միանանք մեր ազգայնութեան պահպանութեանը համար, ազգային ոգին մըշակենք ու զօրացնենք, կրօնքը կարօտ չէ պահպանութեան, զի հաղածանքը զայն աւելի կը զօրացնէ. իսկ միութիւնն ու սէրն արդէն կրօնքէն պաշտպանեալ և կրօնքի պահապանն են։

Հայութիւնը չատ զոհեր տուաւ կրօնքին, զի անոր բարերար և վեհ անուան ընդհանրութիւն էր որ մեր ազգութեան սիսերիմ թշնամիները կրցան մեզմէ շատերն ոչընչացնելու յաջողիլ, կրօնքին յաջողակ և ճարպիկ միջնորդի դերը տալով։

Այս ամենն աչքի առջև ունենալով, լաւ ըմբռնենք ազգային միութեան ուժը, և ուխտենք անով մնալ Հայ և Քրիստոնեայ, թէպէտև այլ և այլ խոհրութեանց հետևողակեալ ազգ մը, թէպէտև այլ և այլ կրօնքի բաժնուած ազգ մը, բայց մէկ ազգի մը։

Ի տեսութիւն, լրագրապետ Տէր, ՚Ի տեսութիւն, Հայ եղբայրնե՛ր, ուրիշ անդամ ուրիշ տեղեկութիւններով տեսնուինք, որոնք յուսամ թէ ուրախութիւններով խառն կրնան ըլլալ մեր ազգին այս կողմերը ցրուած Հայ գաղթականութեան վերաբերեալ։

Մնամ Հայոց միութեան բարեմաղթութեամբ

Դասատու Ս. Ղևոնդեանց
վարժարանին Պոլսոյ
Դ. Մ. Լեզեան

. . . խմբագիր Մասիս ազգ. օգուտ լրագրոյ.

Հաճելի է մեզ այս ազգասիրութեան անկիւն մը շնորհել Ձեր վաղուան թերթին մէջ։

Հոչակաւոր երաժշտ Շուալ Լըբրան ֆիլ. օֆլէ ժիս. օֆլա գուսաններդութիւնն՝ որ անցեալ տարի առաջին անգամ Փարիզի մէջ ներկայացուած և նշանաւոր ընդունելութիւն գտած է, փափաքեցանք Ցաճկերէն լեզուաւ ներկայացնել։

Արդ՝ այն ընտիր գուսաներդութիւնը չորս ամիսէ ՚ի վեր շարունակ փորձուած և զանազան խոչընդոտներ առաթուր կոխկռտելով վերջապէս կը յաջողիմք ներկայացնելու պատրաստուիլ առաջին անգամ հոկտեմբեր 12 յառաջիկայ կիւրակէ դիշեր ՚ի Թատրոն Օսմանիէ ՚ի Կ. Պոլիս։

Ցուսալի է թէ Հայ ժողովուրդը՝ որ Հայ Թատրոնի յառաջդիմութեամբը կը պանծայ, պիտի պատուէ իւր ներկայութեամբ թէ վարչութիւնը և թէ իւր խմբին ազնիւ մասին քրտնաջան աշխատութիւնը։

Թ. Օսմանիէ — Յ. Վարդեան
Կէտիկ Փաշա
10 Հոկտ. 1875

ԼՕՍՐՈՆ

ՎԱՐԱԶԴԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Գումգափուի դուրսի Ս. Յարութիւն
Եկեղեցւոյ դպրոցը

Առաջիկայ կիրակի օր (Հոկ. 12) ժամը 4 1/2 ին Ընկերութեան Գործ. ժողովին Ատենապետը պիտի խօսի հետևեալ նիւթին վրայ. Ազգային յառաջդիմութեան համար դրամ պէտք է, թէ մարդ։

Նը ծանուցանի ի Գիտութիւն հանրոյն ազգայնոց՝ որք կը փափաքին ազգօգուտ ատենաբանութեանց ներկայ գտնուիլ։

1875 Հոկ. 10 — Ի Դիմաց Գործ. Ժող. Վարչ. Ընկերութեան
Գումգապու
Ատենադպիր — Ատենապետ
Վ. Փիրիեան — Մ. Փորթուգալեան

ՖՐԱՆՍԷԶ ԹԷԱԹՐՕՍՈՒ

ՕՍՄԱՆԼԸ ՕՐԷՐԱ ԳՕՍԲԱՆՆԵԱՍԸ

Տ. Զուլիսճեան վէ Տ. Դալէմճեան վէ
Շէրբէթեանը էոսրէսիդոե

1875 հոկտեմբեր 11 ճումա էրթէսի
պէշամը սաաթ 3 ատ

Ֆէվգ էլ ատէ օլարագ

ՎԷՕՍԷ ՎԷՀԷՐ

Մութհիդ օրէրա իւչ ֆասլ

ՄՈՒՉԻԳԱ

Տ. Զուհաճեան

Ֆիյաթ սատէթա

ԾՈՒՆՈՒՅՑՈՒՄ

Սէրէֆի խան վերնայարկ թիւ 1 սենեակը Ցաճկերէնի, Հայերէնի, Գաղղիերէնի և թուաբանութեան ամենօրեայ դասեր կաւանդուին դիւրաւոյց եղանակաւ։ Ցաճախորդք ամենայն կերպով դոհ պիտի ըլլան փորձառութեամբ։ Աշակերտք ազատ են իրենց ուզած ճիւղին հետևելու չափաւոր դներով։

ԻԼԱՆ

Հէրսէք ֆիրդ ասբնատ պուլունան տասքիրի ճէնապը միլիքանէ իչուն Քրլիք լիմանընատ Սէֆինէսէ թէորիմ օլունմադ իւզրէ լուզումի օրան 600.000 գըյէ պէշինճի նիւմերօ թրիէսատէ ատագիգինին պէհէր գըյէսի 99 փարայա օլարագ թալիպի էօհտէսինատէ օլուպ Թըշրինի էվվէլը Բուսինին օն իւչինճի փաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէկինատէն, իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէգքիւրատէ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

9 Թըշրինի էվվէլ 1875 — 1
Պապը Սէրասքէրի

Ասքէրի Շահանէ Էլպիսէ անպատրընա Միւսիւ Շօհ թարաֆընատան պէհէր մէթրօսը 9 1/3 գրուշա օլարաք թատիւա օլունուպ մուախխարէն դապուլ իթմէտիկի 70.000 մէթրօ ինկիլիթերաքէարի գէթէն պէգինին պէհէր մէթրօսը 11 գրուշա օլարաք թալիպի էօհտէսինատէ օլուպ Թըշրինի էվվէլը բուսինին 13 ինճի բաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէյինատէն, իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէգքիւրատէ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

6 Թըշրինի էվվէլ 1875 — 1
Պապը Սէրասքէրի

Ասքէրի շահանէ Էլպիսէ անպատրընա միւպոյնա օլունճադ օլան 1200 ատէտ գըրմըզը Թունուզ դուշաղընէն պէհէր ատէտի 75 գրուշա վէ 440 ատէտ Սաղիր վէ 60 ատէտ քէպիր սիւզմէ հարիրատէն մատմուլ Թըրապուլուզ դուշաղընէն պէհէր ատիրհէմի 60 փարայա թալիպլէրի էօհտէսինատէ օլուպ Թըշրինի էվվէլի Բուսինին 13 ինճի փաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիրէրի վերիլէճէկինատէն, իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէգքիւրատէ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

6 Թըշրինի էվվէլ 1875 — 1
Պապը Սէրասքէրի

ՇՈՏ ԱԺԱՆ ԿԱՐԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Ս. Մ. Մինասեան և ընկերք կը ծանուցանեն արդէն հասարակութեան՝ որ ձեռքերնին գտնուած չորս հարիւրէն աւելի զանազան կարի գործիքներ աս ամառուան եղանակին բոլորն ալ ծախելու համար սովորական գիներէն շատ աժան պիտի տանին։

Գործիքներուն տեսակներն են,

«ԼԷՔԷ ՎՈՒՅԷ»—երկու թելով անքակ կար կարող ձեռքով կը գործէ, ընտանեաց խիստ յարմար ու գինը երեք լիրա է.

«ՍԷՆԷԷ»—Ֆոֆլ—կոչուած ոտքով կը գործէ—երկու թելով անքա՛կ կար կարող ընտանեաց և դուրսի կար կարողներու խիստ յարմար, գինը խիստ աժան.

«ՍԷՆԷԷ»—ՄԷՋԷՆ—աւելի զօրաւոր—դուրսի կար կարողներու համար մէկ հատիկ գործիք է, գինը սովորականէն վար.

«ՍԷՆԷԷ»—թիւ 2—մեծ և զօրաւոր գործիք մ՚է, երկաթէ պատուանդան ունի, երկու թելով անքակ կար կը կարէ, Բաղմիր—Զուխա և այլ ամեն տեսակ թանձր կտաւներ կարելու համար մէկ հատիկ է. ամեն հաստութեամբ կաշի շատ դիւրութեամբ կըկարէ, որով կօշիկակարներու համար ուրիշ գործիքներէ աւելի պիտանի է, գինը խիստ աժան.

«Հոոոս»—թիւ 1—ոտքով գործելու և երկու թելով անքակ՝ պատուական ամէն տեսակ կար կը կարէ, հետը զանազան մանր գործիքներ ունենալով ընտանեաց համար խիստ պիտանի ու գինը չափազանց աժան է.

«Հոոոս»—թիւ 3—մեծ և զօրաւոր գործիք դերձակներու և կօշկակարներու անհրաժեշտ և գինը, ուրիշ տեղ ծախուածէն աւելի աժան է.

«Էլէոս Հոոոս»—թիւ 3—մեծ և զօրաւոր գործիք—դերձակներու և կօշկակարներու շատ յարմար— շատ աժան կը ծախուի Զալաթիա Մինասեանի մագազան.

Ամեն ջանք և միջոց 'ի գործ պիտի դրուի յաճախորդները գոհ ընելու—ձրի դաս կը տրուի—գիներէն մեծ զեղչ պիտի ըլլայ—ասեղ և ուրիշ պէտք եղած բաները խիստ աժան և բոլոր վերոյիշեալները կը ծախուին Ղալաթիա Եէնի ճամիին դուռը Մինասեանի Ամերիկեան վաճառատանը մէջ։

Ամառուան համար բարակ ֆանէլա և աղնիւ շապիկներ շատ աժան գիներով կը ծախուին Ամերիկեան վաճառատունը։ 26

ՏՈՐԹԷՕՐ Մ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Իր բնակութիւնը հաստատած է 'ի Ղալաթիա, Հայոց եկեղեցւոյ փողոց թիւ 12 տունը, ուր պատրաստ է ամեն օր մինչեւ կէսօր հիւանդ ընդունիլ, եւ երեքշաբթի օրերն ալ ձրի դարմանել։

ՆՈՒԱՐ ՕՍՄԱՆԵԱՆ

ԹԵՐԹ ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ

Բիանօի և ուրիշ նուագարանաց համար պատրաստեալ Արեւելեան եղանակաց

ՏԷՐ եւ Հրատարակիչ

ՆԻԿՈՂՈՍ Ս. ԵՒ ՅԱԿՈԲ Ս. ԹԱՇՃԵԱՆ

Դաստատուք նուագարանաց Արեւելեան եւ Եւրոպական եղանակաց

Գին բաժանորդագրութեան

տարեկան 80 ղրշ

» » վեցամսեայ 45 »

» եւրոպանչիւր թերթի 1/4 մեճ.

Սատրագրութեան տեղերն են Նուրի Օսմանիէ ճատտէն Գարալը Ֆուրունին կարգը թիւ 41 Նուագ Օսմանեանի դրասենեակը, եւ Գալաֆեանի ու Ֆրէնկեանի գրատուները, ուր ձեռքէ ալ կը ծախուին, ինչպէս նաեւ կամրջի գլխու պառաքան։

Lesannonces pour la France sont exclusivement reçues à Paris, chez M. Orain, 9, Rue Drout, et les annonces pour l'Angleterre à Londres, chez M. E. Micoud, 12 St.-Peter's Steert Islington.

ԿԱՐԻ ՄԵԲԵՆԱՅ

ՆԻԻՍԷՅ ԵՒ ԸՆԿ.

Կատարելագործութեան մեծ վկայագիր ստացած 1873ին Վիէննայի միջազգային արուեստահանդէսէն։

ՏԵՍԱԿԲ ԵՒ ԳԻՆԲ

Պարզ մեքենայ, 3,3անգղ. լիրա։

Նոյն յենարանով և ընկուզենիէ սեղանով, որ կրնայ թէ՛ ձեռքով և թէ՛ ոտքով շարժիլ, 4,10։

Նոյն կկոցաւոր, կատարելագործեալ, 4,40 լիրա։

Նոյն յենարանով 5,11 լիրա։

Նոյն նորագոյն 'ի պէտս ընտանեաց, 7,10 լիրա։

Նոյն Տիւաոր կոչուած, 8,10 լիրա։

Նոյն Ուէլեր և Ուիլսըն կոչուած 6,6 լիրա և աւելի։

ՄԷԼԱՆՕԺԷՆ

ՃԵՐՄԱԿ ՄԱԶԵՐ ՆԵՐԿԵԼՈՒ

ԴԵՐԱԶԱՆՑ ԴԵՂ

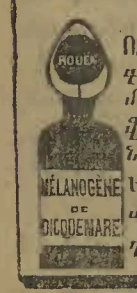

Որ մէկ վայրկենի մէջ և ամեն գունով կը ներկէ մազերն ու մօրուքները, առանց մորթին վնաս մը տալու և առանց բընաւ հոտ մ'ունենալու։ Կը գտնուի Տէպա Սուատիի Զօսպան օղուի և Քիւչիւքեանի դեղարանք։

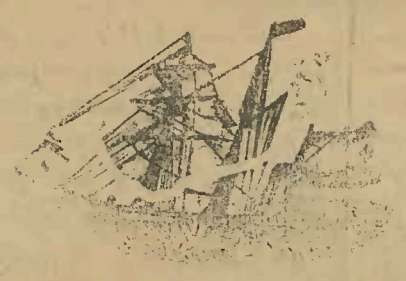

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1875 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Բոսֆորէն Եկող շոգենաւերը

1 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտ. Թարապիա, Եէնիք. Սմէն. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնաւուտք. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ.

1 15 Արնաւուտք. Գուրուչ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։

1 30 Պէյքօզէն, Բաչապ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլք. Պէյլերպէյ, Գուզկունճուք։

2 Եէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիքէօյ, Պօյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք Արնաւ. Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ.

2 Արնաւ. Զէնկէլքէօյ, Պէյլերպէյ, Օրթաքէօյ, Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ, Գալաթաշ։

3 Եէնիմահալլէ, Մէզարպ, Պէօյիւքտ, Թար, Եէնիք, Էմիրկ. Ր Հիսար, Պէպէք, Արնաւ. Գուր. Օրթաք, Պէշիկ. Գալ։

3 Պէյքօզ, Բաչապահնճէ, Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիքէօյ, Զէնկէլքէօյ, Պէյլերպէյ, Գուզկունճուք։

4 Ր. եւ Ա. Գալաքէն Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սմէն. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք. Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

5 Պէօյիւքտ. Պէյքօզ, Բաչ. Ր. փաչա մահ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Զէնկէլքէօյ, Պէյլերպէյ, Գուզկ. (Ռամազանէն ետքը ժամը 4 1/4 լն.)

5 15 Եէնիմահ. Պէօյիւքտ. Թար. Եէնիքէօյ, Սմէն. Էմիրկէն. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

6 15 Եէնիմահալլէէն, Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ, Եէնիքէօյ. Էմիրկ. Գանլըճա. Ր. Հիսար, Գանտ. Արնաւ. Պէյլերպ. Օրթաքէօյ. Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ. Իւսկիւտար։

8 Եէնիմահալլէն Մէզար, Պէօյիւք. Թարապ, Եէնիք. Էմիրկ Ր. Հիսար, Արնաւ. Գուր. Օրթաքէօյ. Պէշիքթաշ։

8 45 Պէօյիւքտերէէն. Պէյքօզ. Բաչապ. Ր. փաչա մահ. Գանլ. Ա. Հիսար. Գանտիլլի Վանիքէօյ. Զէնկէլքէօյ. Պէյլերպէյ. Գուզկունճուկ. Իւսկիւտար։

8 45 Մէզարպ, Պէօյիւքտ, Թարապ, Պէյքօզ, Սմէն. Պօյաճ, Պէպէք, Արնաւ, Օրթաք, Պէշիկթաշ։

9 45 Եէնիմահալլէէն. Պէօյիւք. Թարապիա, Եէնիք. Էմիրկ Ր. Հիսար, Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկ.

10 45 Մէզարպ, Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Աքնաւ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։

Կոմոտրէն Եկող շոգենաւերը

2 Պէշիք. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք, Ր. Հիսար Էմիրկ Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտերէ։

2 15 Գալաթաշ. Իւսկիւտար. Պէշիքթաշ. Գուզկունճուք. Օրթաքէօյ. Պէյլերպէյ. Զէնկ. Արնաւ. Գանտիլլի. Ր. Հիսար. Գանլըճա. Էմիրկէն, Եէնիքէօյ. Պէյքօզ. Թարապիա. Պէօյիւքտերէ. Եէնիմահալլէ։

3 15 Պէշիք. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք, Ր. Հիսար. Պօյաճ. ԸՍԹԷՆ, Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ. Մէզարպ Եէնիմահալլէ։

3 30 Իւսկիւտար. Գուզկունճուք. Պէյլերպէյի Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ. Ա. Հիսար. Գանլըճ. Ր. փաչա մահ. Բաչապազէ. Պէյքօզ Պէօյիւքտերէ։

4 30 Պէշիկթ. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք Ր. Հիսար, Էմիրկ, Եէնիքէօյ. Պէյքօզ, Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմահ.

5 30 Գալաթաշ, Իւսկ. Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթա. Պէյլ. Զէնկ, Արնաւ. Ր Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Եէնիմահ։

6 30 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Գանտ. Ր. Հիսար, Պօյաճքք. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարպ։

8 15 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւուտքէօյ, Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիքէօյ. Թարապիա, Պէօյիւքտերէ, Մէզարպ։

9 30 Գալաթաշ, Պէշիքթաշ, Օրթաք, Գուր, Արնաւ. Հիսար. Պօյաճ. Եէնիք. Թարա. Պէօյիւ. Մէզարպ Ր.եւ Ա.Գալաքէ։

9 30 Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Վանիք. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաչապ. Պէյքօզ։

10 35 Պէյլերպէյ. Զէնկէլ. Վանիք. Գանտիլլի. Ա. Հիսար Գանլ. Ր. փաչա մահ. Բաչապ. Պէյքօզ. Թարապ. Պէօյիւքտէ։

10 30 Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Արնաւուտ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Էմիրկ. Սմէն. Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւք. Եէնիմահալլէ

11 Գուզկունճուք. Պէյլերպէյ. Զէնկէլքէօյ, Վանիքէօյ, Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլըճա, Բաչապահնճէ, Պէյքօզ։

11 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչ. Արնաւուտքէօյ. Պէպէք, Ր. Հիսար Էմիրկ. Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւքտերէ։

11 30 Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթ. Պէյլերպէյ, Զէնկ. Արնաւ.

12 Պէշիքքթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչ. Արնաւուտք։

Իսկիւտարէ շոգենաւաց երթեւեկութիւնը.

Ժամ	Իսկիւտարէն կոմոտրէ.	Ժամ	Կոմոտրէն Իսկիւտար.
4 30		4 45	
2		2 10	
2 30		2 40	
3		3 15	
3 30		3 40	
4		4 10	
4 30		4 45	
5		5 15	
5 30		5 40	Պէշիկթաշ հանդիպելով
6 5		6 35	
6 45		7 45	
8		8 15	
8 30	Պէշիկթաշ հանդիպելով	8 45	
9		9 15	
9 25		9 45	
10		10 10	
10 20		10 35	
10 35		10 50	
11		11 10	
11 20		11 35	
11 35		11 50	
12		12 5	

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Կ. Պոլիս Զէյնիլի խան վերի յարկը թիւ 15 Մասիսի խմբագրատուն

Իսկ դաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց սենեակները։

ԻԶՄԻՐ. Պետիսան աղա Տէմէլեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Թոսրով էֆ. Էսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Պետիսան աղա Թանիէլեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ուզունարպեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Էմմասեան
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ աղա Զաքարեան.
ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նոմանեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փոմիկեան.
ԵԱԶ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՖՈՒՇԱՆ Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան
ԵՐԶՆԿԱՑ. Թադէոս աղա Բազրատունի։
ՍԻՎԲԻՒԻՍԱՐ. Արժ. Տ. Ռուբէն.

Ուրիշ քաղաքներէ սատրագրուիլ ուզողներն ասոնց տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

Կ. ՊՕԼԻՍ ԶԷՆԻԼԻ ԽԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻԾ ԵՆՏ ՄԷՐԹԻԼԻՆԹԱՅԻ

Լոնդրայի և Լիվերպուլի ապահովութեան

ընկերութիւն Անգ. Էր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 2,000000
Վճարեալ դրամագլուխ 250,000
Պահեստի դրամ հրդեհի ճիւղէն գոյացեալ 827,258—1,077258
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը 303,746

NORTHERN ASSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹՀԸՐՆ

Լոնդրայի և Լիվերպուլի ապահովութեան

ընկերութիւն Անգ. Էր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 3,000000
Վճարեալ դրամագլուխ 150,000
Պահեստի դրամ հրդեհի ճիւղէն գոյացեալ 315,000—465,000
Զուտ հասոյթ 1872ի 313,564

Սատրագրեալք իրենց բաղմամիւս յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի գրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելորդին՝ ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագոյնս ապահովութիւն բանողներու ինքզինք ներկայացուցանել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բերայի Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները։

Գիներուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանցս գրասենեակը Ղալաթիոյ Բէրճէմալ բազարի մօտ Կալանդիան թիւ 3։

Լիազօր գործակատար

Վ. Ռ. ՍՈՒԱՆ